

ห้องสมุดมนุษย์ : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

Human Library : from Theory to Practice

สิริรุ่ง พลธานี, วลัยลักษณ์ แสงวรรณกุล, ธีรยุทธ บาลชน

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น

seepol@kku.ac.th,

walsae@kku.ac.th

theeba@kku.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้ได้นำเสนอขั้นตอนของการเปิดให้บริการ หนังสือมนุษย์ (Human Book) หรือหนังสือมีชีวิต (Living Book) ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ได้ดำเนินการร่วมกับชมรมบุคลากรอาวุโส มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อเปิดประสบการณ์การอ่านรูปแบบใหม่ให้กับผู้รับบริการ โดยผู้มาเป็นหนังสือเป็นอาสาสมัครจากชมรมบุคลากรอาวุโสซึ่งถือว่าเป็นสารสนเทศอีกหนึ่งรูปแบบที่ห้องสมุดจัดให้บริการนอกเหนือจากสารสนเทศที่อยู่ในรูปของหนังสือ วารสาร หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การดำเนินงานเริ่มจาก การให้ความรู้ในเรื่องหนังสือมนุษย์แก่สมาชิกชมรมบุคลากรอาวุโส และบรรณารักษ์ หลังจากนั้นห้องสมุดได้เปิดรับอาสาสมัครบุคคลที่ต้องการมาเป็นหนังสือมนุษย์ และหัวข้อที่ต้องการมาถ่ายทอดให้กับผู้อ่าน โดยมีห้องสมุดมนุษย์ (Human Library) เป็นผู้ประสานงานในการจัดให้หนังสือและผู้อ่านมาพบกัน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการประสานงาน ห้องสมุดได้จัดทำเว็บไซต์เฉพาะขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้ามาขอบริการยืมโดยผ่าน Google Sheet เบื้องต้นเรามีบุคคลที่พร้อมจะเป็น หนังสือ จำนวน 5 ท่าน และมีรายการหนังสือพร้อมให้บริการ 12 ชื่อเรื่อง และได้เปิดให้บริการยืมครั้งแรกเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2562 ขณะนี้ได้ให้บริการไปแล้ว 4 ครั้ง มีผู้ยืมอ่านทั้งสิ้น 44 คน

คำสำคัญ: หนังสือมนุษย์, หนังสือมีชีวิต, ห้องสมุดมนุษย์

ABSTRACT

This article presents the steps how to create human book service of Khon Kaen University Library. This project has collaborated between Khon Kaen University Library and The Senior Citizen Association of Khon Kaen University. The human Library provides opportunities for human books share their experience with readers. The human books are volunteers from The Senior Citizen Association of Khon Kaen University. Human library program is an alternative source of information besides of books, journals, medias, etc... The operation starts from providing

knowledge on human book to librarians and the member of The Senior Citizen Association of Khon Kaen University. After that, the library announced to recruit the volunteers who need to be a book and their topics to share with readers while the library becomes a place for interaction among the human books and readers. The library has created a website for readers to request to borrow the human book, it makes the readers feel more convenient. Now, there are 5 persons ready to be a book which 12 titles available. The first book, “How to speak, read and write English” was borrowed on 26 July 2019 and 3 titles later with 44 readers.

Keyword: Human Book, Living Book, Human Library

บทนำ

หนังสือมนุษย์ (Human Book) หรือ หนังสือมีชีวิต (Living Book) ได้ถือกำเนิดขึ้นที่เมืองโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์กเมื่อ ปี ค.ศ. 2000 โดย Ronni Abergel และได้รับความนิยมจากผู้อ่านอย่างแพร่หลาย จึงได้ทำการก่อตั้ง Human Library Organization ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหาผลกำไร โดยมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมืองโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้มีการประยุกต์รูปแบบห้องสมุดมนุษย์เป็นแนวทางในการเรียนรู้อีกหนึ่งรูปแบบ เป็นอีกหนึ่งของนวัตกรรมด้านการบริการ และหลังจากนั้นแนวคิดนี้ได้เผยแพร่ไปมากกว่า 70 ประเทศทั่วโลก และถือเป็นวิธีการใหม่ในการสอนการรู้สารสนเทศ (Human Library Organization, n.d.)

หนังสือมนุษย์คือ “คน” ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ (ทั้งในเชิงลบและเชิงบวก) มีความเชี่ยวชาญและพร้อมที่จะถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ แนวคิด ผ่านการสนทนา ให้กับผู้อ่าน (Readers) ด้วยความยินดีและเต็มใจ โดยมีห้องสมุดเป็นสื่อกลาง (Human Library) และกำหนดกรอบหรือวิธีการของการให้บริการ รวมถึงเป็นสื่อกลางประสานงานระหว่าง ผู้อ่าน และหนังสือ ได้มาพบกัน จุดเด่นของหนังสือมนุษย์ที่สำคัญก็คือ เป็นแหล่งความรู้จากบุคคลที่มีชีวิต โดยผู้อ่านหนังสือมีชีวิตจะได้ศึกษาและเรียนรู้จากประสบการณ์ หรือเรื่องราวของบุคคลที่เป็นหนังสือโดยตรง จากการสนทนา พูดคุย จากการพูดคุย สนทนา สอบถาม จะทำให้ลดอคติ หรือการแบ่งแยกที่มีต่อกัน (Blizzard, Yvonne, 2018, p. 1) ห้องสมุดประชาชนในหลายประเทศจึงได้มีบทบาทของการเป็นห้องสมุดมนุษย์เพื่อใช้เป็นเหตุการณ์หรือกิจกรรมที่ลดถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้สึก ที่เขาได้รับจากสังคมให้กับผู้อ่านได้เข้าใจถึงความเป็นไปในชีวิตที่ประสบอยู่ผลของการจัดบริการหนังสือมนุษย์ของห้องสมุดประชาชนจึงทำให้บทบาทของห้องสมุดกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและทำให้สังคมแข็งแกร่ง เป็นสถานที่ของการพบปะพูดคุยสร้างสัมพันธ์ภาพบนความหลากหลายในเชิงบวก (Augustana Human Library, 2017.p 13 ; Rhodes, 2016, p. 2; Wentz, 2012, p. 39)ความขัดแย้งด้านสังคม และการแบ่งแยกเชื้อชาติ นับเป็นโอกาสของผู้ที่สังคมไม่ยอมรับ หรือถูกรังเกียจด้านเชื้อชาติ สนิท ได้

นอกจากห้องสมุดประชาชนแล้ว ห้องสมุดมหาวิทยาลัยหลายแห่งก็ได้ประยุกต์แนวทางของการบริการหนังสือมนุษย์เข้ามาเป็นอีกหนึ่งบริการของห้องสมุด เช่นในประเทศฟิลิปปินส์ได้จัดบริการหนังสือมนุษย์เพื่อลดความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มทางเลือกสำหรับการเรียนรู้กับผู้ใช้บริการ และการจัดบริการได้ถูกบันทึกเป็นวิดิทัศน์เพื่อให้ทุกคนสามารถชมได้ทางออนไลน์ (Yap, Labangon, & Cajes, 2017, p. 2) ส่วนห้องสมุด

ในมหาวิทยาลัยแคนาดาได้ประยุกต์ใช้แนวทางการบริการหนังสือมนุษย์เข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอน โดยมอบหมายให้นักศึกษาเก็บข้อมูลการทำวิจัยจาก การเล่าเรื่อง และจากบทความวิชาการ ซึ่งการให้บริการด้านหนังสือมนุษย์จะช่วยให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากการเล่าเรื่อง (Blizzard, & Yvonne, 2018, pp. 1-2) สำหรับในประเทศอินเดียให้ความสำคัญกับห้องสมุดมนุษย์ในฐานะที่เป็นแหล่งรวบรวมภูมิปัญญาขององค์ความรู้ (Storehouse of Wisdom) หนังสือภายในห้องสมุดคือการเรียนรู้จากทฤษฎีที่ได้จากการอ่าน แต่ทักษะ (Skill) และการฝึกฝนจะสามารถเรียนรู้ได้ผ่านห้องสมุดมนุษย์ เนื่องจากบุคคลที่มาเป็นหนังสือนั้นมีประสบการณ์ต่าง ๆ มากมายจากการประกอบอาชีพ และเพื่อเป็นการเก็บความเป็นมืออาชีพจากบุคคลเหล่านี้ National Skill Development Corporation ได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาทักษะขึ้นในประเทศอินเดียเพื่อเป็นห้องสมุดมนุษย์ที่จะรวบรวมนักวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะ เป็นอีกหนึ่งนวัตกรรมในการบริการของห้องสมุด โดยเชื่อว่าหนังสือมนุษย์จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาขบวนการวิจัยและสร้างนวัตกรรมร่วมกับคนรุ่นใหม่ (Kumar, 2018, p. 281)

ประเทศไทย ได้มีแนวคิดในการจัดตั้ง “เครือข่ายห้องสมุดมนุษย์ในประเทศไทย (Thailand Human Library Network : THLN)” ในปี พ.ศ. 2553 โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คงศักดิ์ สังฆมานนท์ เป็นผู้ริเริ่มดำเนินการ และได้มีการกำหนดรูปแบบและวิธีการในการให้บริการอย่างเป็นระบบ และมีชื่อเรื่องให้ยืมอย่างหลากหลาย ซึ่งถือว่าการเปิดประสบการณ์ที่แปลกใหม่ของห้องสมุดที่มอบให้กับผู้ใช้บริการ (<http://library.oarit.rmuti.ac.th/humanlibrary/historyhl>) เพื่อเปิดประสบการณ์การอ่านหนังสือในรูปแบบใหม่ให้กับผู้อ่าน สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ร่วมกับชมรมบุคลากรอาวุโส มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาหนังสือมีชีวิตเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามอัธยาศัย การเรียนรู้ตลอดชีวิต และส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์จากบุคลากรอาวุโสของมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้เป็นที่ของการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายสำหรับผู้ใช้บริการห้องสมุด โดยเริ่มจากการเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร. ยุพิน เตชะมณี มาบรรยายให้ความรู้เรื่องหนังสือมนุษย์ ให้กับสมาชิกชมรมบุคลากรอาวุโส หลังจากนั้นทางห้องสมุดได้เปิดรับสมัครผู้สนใจที่จะมาเป็นหนังสือ และมีคณะทำงานได้ติดต่อสัมภาษณ์รายละเอียด พร้อมทั้งชื่อหนังสือที่จะเปิดให้ยืมอ่าน เบื้องต้นขณะนี้เรามีบุคคลที่พร้อมจะเป็น หนังสือ แล้วจำนวน 5 ท่าน และมีรายการหนังสือพร้อมให้บริการ 12 ชื่อเรื่อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ แลกเปลี่ยนทัศนคติ ความคิดเห็นระหว่างบุคลากรอาวุโสผู้ใช้บริการ
2. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการได้รับบริการรูปแบบใหม่ของการอ่าน ผ่านการสนทนาจากผู้มีประสบการณ์และแนวคิดที่นอกเหนือจากหนังสือที่มีให้บริการในห้องสมุด

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1. สำนักหอสมุดจัดบรรยายให้ความรู้ในเรื่อง หนังสือมีชีวิต จากรองศาสตราจารย์ ดร.ยุพิน เตชะมณี แก่สมาชิกชมรมบุคลากรอาวุโส มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาพที่ 1 การบรรยายให้ความรู้เรื่องหนังสือมนุษย์

2. สำนักหอสมุดเปิดรับอาสาสมัครบุคคลที่ต้องการเป็น หนังสือมีชีวิตพร้อมกับหัวข้อที่ต้องการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
3. ทีมงาน Human Library ติดต่อสัมภาษณ์บุคคลที่อาสาสมัครมาเป็นหนังสือมีชีวิต ถึง เนื้อหาที่ต้องการให้ผู้อ่านยืมอ่าน
4. จัดทำเว็บไซต์เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่าน และหนังสือมีชีวิต ผู้ที่
5. สนใจอ่านหนังสือมีชีวิต สามารถลงทะเบียนออนไลน์ผ่านทาง <https://library.kku.ac.th/humanbook.php>

ภาพที่ 2 แสดงรายละเอียดของการเข้าลงทะเบียนยืมหนังสือมนุษย์ผ่านเว็บไซต์

6. ทีมงาน Human library จะเป็นผู้ประสานงานให้ผู้อ่าน และ หนังสือมีชีวิต ในเรื่องเวลา ชื่อเรื่อง และสถานที่ที่ผู้อ่านสามารถยืมหนังสือมีชีวิตอ่านได้ โดยมีขั้นตอนที่สำคัญดังภาพที่ 3

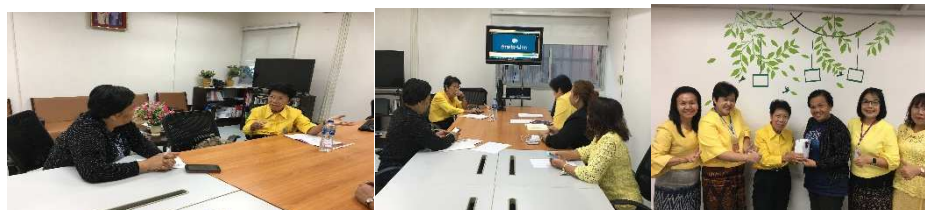
ภาพที่ 3 แสดงขั้นตอนการยืมหนังสือมนุษย์

7. ทีมงาน Human Library บันทึกสาระสำคัญของหนังสือ เพื่อนำขึ้นเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ (อยู่ระหว่างการดำเนินการ)

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และการนำไปใช้ประโยชน์

สรุปผล

1. จำนวนทรัพยากรที่มีให้บริการ ห้องสมุดมีจำนวนหนังสือมีชีวิตจำนวน 5 ถาน มีรายชื่อหนังสือให้เลือกอ่าน จำนวน 12 ชื่อเรื่อง
2. ด้านการให้บริการ ห้องสมุดได้เปิดให้บริการยืมไปแล้วจำนวน 4 ครั้งดังนี้
  - 2.1 ครั้งที่ 1 วันที่ 26 กรกฎาคม 2562 เรื่อง อ่าน พุด ฟิง ภาษาอังกฤษ โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.ยุพิน เตชะมณี ทำหน้าที่เป็น หนังสือมีชีวิต

ภาพที่ 4 บรรยากาศการยืมหนังสือมนุษย์เล่มแรก

2.2 ครั้งที่ 2 วันที่ 8 สิงหาคม 2562 เรื่อง Happy R2R (From Routine to Research)

โดยศาสตราจารย์นายแพทย์ สมบูรณ์ เทียนทอง ทำหน้าที่เป็น หนังสือมีชีวิต

2.3 ครั้งที่ 3 วันที่ 16 สิงหาคม 2562 เรื่อง Fake News โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ยุพิน เตชะมณี ทำหน้าที่เป็น หนังสือมีชีวิต

2.4 ครั้งที่ 4 วันที่ 27 สิงหาคม 2562 เรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาองค์กรเพื่อก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งทางวิชาการ โดยมี ศาสตราจารย์นายแพทย์ สมพร โปธินาม ทำหน้าที่เป็น หนังสือมีชีวิต

3. ด้านผู้อ่านหรือผู้เข้าใช้บริการ

3.1 จำนวนผู้เข้าใช้บริการ และผู้สังเกตการณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 44 ท่าน

3.2 ผลสะท้อนจากผู้รับบริการและผู้ร่วมสังเกตการณ์ มี 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 จากการสัมภาษณ์ผู้เข้าใช้บริการ มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมครั้งนี้ ไม่รู้จักและไม่เคยได้ยินเกี่ยวกับหนังสือมีชีวิตมาก่อน แต่สนใจในหัวข้อ และเชื่อมั่นในตัวบุคคลที่มาเป็น หนังสือ หลังจากที่ได้เข้ามาอ่านแล้ว รู้สึกได้รับประสบการณ์ในเรื่องการอ่านที่แปลกออกไป และสิ่งที่ได้รับเกินความคาดหมาย ผู้อ่านสามารถซักถามเรื่องที่น่าสนใจได้ตามประเด็น บางอย่างไม่มีในตำรา ประหยัดเวลาในการอ่าน ผู้อ่านได้ให้ข้อเสนอแนะว่าเพื่อให้มีคณารู้จักหนังสือมีชีวิตมากขึ้น ทางทีมงานควรจัดทำคลิปวิดีโอสั้น ๆ เพื่อแนะนำให้ผู้อ่านได้ทราบว่า หนังสือมีชีวิต คืออะไร และหลังจากนี้จะช่วยประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นถึงบริการใหม่ของห้องสมุด ซึ่งนับว่าเป็นก้าวแรกของการบริการ

ส่วนที่ 2 เป็นการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผลปรากฏดังนี้คือ ด้านวัตถุประสงค์การเข้าร่วมคือผู้อ่านมีความสนใจในหัวข้อ เป็นบริการที่น่าสนใจ ผลที่ได้จากการเข้าร่วมคือ หนังสือมีสาระเชิงลึกนำศึกษาข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ประกอบการวิจัย และใช้ในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันได้ ในด้านความคาดหวังผู้อ่านได้แสดงความคิดเห็นว่าได้ความรู้อย่างที่ตั้งใจไว้อยู่ในระดับ 9 จาก 10 และด้านความพึงพอใจผู้ให้บริการส่วนใหญ่ให้ค่าคะแนนอยู่ในระดับ 9 เช่นกัน

อภิปรายผล

การให้บริการหนังสือมนุษย์ เป็นการส่งมอบความรู้ และประสบการณ์ ผ่านบทสนทนา ให้กับผู้รับบริการในระยะเวลาที่สั้น แต่ได้ความรู้และเนื้อหาที่ตรงประเด็นตามความสนใจ ความรู้และประสบการณ์ที่ผู้รับบริการได้รับอาจไม่มีในตำราทั่ว ๆ ไป แต่เกิดจากองค์ความรู้และประสบการณ์ของบุคคลที่เป็นหนังสือได้ประสบหรือสะสมมา หนังสือมนุษย์จึงถือได้ว่าเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่สำคัญที่สามารถตอบสนองให้กับผู้อ่านที่ต้องการความรู้และเนื้อหาเฉพาะเรื่อง โดยไม่ต้องใช้เวลาอ่านมาก สิ่งที่สำคัญคือหนังสือและผู้อ่านสามารถโต้ตอบกันได้ ซึ่งทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ตรงประเด็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นขณะที่ย่าน ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกันอย่างไรก็ดีการบริการในฐานะของห้องสมุดมนุษย์ยังถือได้ว่าเป็นเรื่องใหม่ทั้งคนที่เป็นอาสาสมัครมาเป็นหนังสือ และผู้อ่าน ยังมีข้อจำกัดของการให้บริการก็คือ การจัดหาอาสาสมัครเพื่อมาเป็นหนังสือมนุษย์ ซึ่งอาสาสมัครหลายท่านยังไม่กล้าตัดสินใจ ยังขอเวลาที่จะศึกษารูปแบบและวิธีการ ส่งผลให้ห้องสมุดมีรายชื่อหนังสือไม่หลากหลายให้กับผู้อ่านได้เลือก นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดบางประการในการดำเนินงาน เนื่องจากหนังสือมีชีวิตข้อมูลบางอย่าง บางประเด็น อาจไม่สามารถเปิดเผยได้ทั้งหมด โดยเฉพาะในเรื่องของการที่จะมีผลกระทบไปยัง

บุคคลอื่น ปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่งก็คือ เวลา เนื่องจากบางครั้งผู้มาทำหน้าที่หนังสือสวดก แต่ผู้อ่านไม่สวดก จึงทำให้มีปัญหาในเรื่องของการติดต่อดนหมาย อย่างไรก็ตามการดำเนินงานในช่วงแรกนี้ยังถือว่าเป็นการทดลองบริการของห้องสมุด ซึ่งยังไม่ได้ศึกษาข้อมูลจากผู้ให้บริการ ในส่วนของห้องสมุดหนังสือมนุษย์ (Human Library) ก็ต้องปรับรูปแบบ วิธีการ และการจัดการในด้านของการบริการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ทั้งในด้านสถานที่ การประชาสัมพันธ์ และการบันทึกรวบรวมความคิดเห็นที่ได้จากการอ่าน เพื่อเรียบเรียงเป็นสารสนเทศแก่ผู้อ่านได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ห้องสมุดควรจะต้องมีการศึกษาผู้ใช้ถึงเรื่องหรือหัวข้อที่ผู้รับบริการต้องการเรียนรู้จากหนังสือมนุษย์
2. ห้องสมุดจะต้องให้ความรู้แก่ผู้อ่าน ในเรื่องของหนังสือมนุษย์ ประโยชน์ที่ได้รับ
3. ห้องสมุดจะต้องจัดหาหนังสือมนุษย์ตามหัวข้อที่มีผู้อ่านเสนอ และต้องเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น

การนำไปใช้ประโยชน์

1. **ในด้านผู้อ่าน** ผู้อ่านจะได้อ่านหนังสือที่สนใจด้วยเวลาที่สั้น การอ่านหนังสือมนุษย์เป็นการอ่านที่ผ่านบทสนทนา หนังสือและผู้อ่านสามารถที่จะตอบโต้กันได้ ผู้อ่านสามารถเลือกอ่านเฉพาะหัวข้อที่สนใจสามารถที่จะซักถามข้อสงสัยได้ทันที สิ่งที่ได้รับจากการอ่านบางครั้งอาจไม่มีในตำรา หรือหนังสือทั่ว ๆ ที่อยู่ในห้องสมุด ได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงจากผู้เชี่ยวชาญ การอ่านหนังสือมนุษย์จึงสามารถตอบโจทย์ผู้อ่านในกลุ่มนี้ได้เป็นอย่างดี

2. **ในด้านของการบริการห้องสมุด** ห้องสมุดจะมีสังคมของการอ่านรูปแบบใหม่กับผู้ใช้ นอกเหนือจากการที่มีหนังสือบนชั้น ผู้อ่านพร้อมที่จะเปิดใจศึกษา เรียนรู้ และทำความเข้าใจมนุษย์คนอื่น ๆ ที่มีอัตลักษณ์แตกต่างและหลากหลาย

3. **ในด้านขององค์กร** การมีหนังสือมนุษย์ให้บริการจะทำให้มีการพัฒนาองค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การอ่านหนังสือมนุษย์ เป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้จาก Tacit Knowledge สู่ Explicit Knowledge และห้องสมุดในฐานะที่เป็น Human Library จะได้มีโอกาสจัดเก็บองค์ความรู้ที่ได้รับเพื่อเผยแพร่แก่ผู้สนใจต่อไป

4. **ในด้านสังคม** เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ที่สำคัญแก่คนรุ่นใหม่ ที่อาจนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาเป็นแนวคิดใหม่ เป็นการใช้ทรัพยากรมนุษย์อย่างมีคุณค่า และที่สำคัญเหนือสิ่งอื่นใด การได้สนทนา หรือ “การอ่านมนุษย์” จะทำให้ตลอดคิดต่อกัน

5. **มีการต่อยอดให้เกิดโครงการใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น** บริการให้คำปรึกษาทางวิชาการจากผู้เชี่ยวชาญอาวุโส (เริ่มดำเนินการปีงบประมาณ 2563)

รายการอ้างอิง

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, สำนักหอสมุด. (2562). *HUMAN BOOK @ KKUL*. สืบค้น 21 ตุลาคม 2562, จาก <https://library.kku.ac.th/humanbook.php>

- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ, แผนกงานห้องสมุด. (ม.ป.ป.).
ประวัติห้องสมุดมนุษย์. สืบค้น 21 ตุลาคม 2562, จาก <http://library.oarit.rmuti.ac.th/humanlibrary/historyhl>
- วิลาวัลย์ อุ่นเรือน. พยาบาลชำนาญการพิเศษ คณะแพทยศาสตร์. (8 สิงหาคม 2562). บทสัมภาษณ์.
Augustana Human Library. (2017). *American Libraries*. 48 (Sept.,2), 12-13.
- Blizzard, Kara; Becker, Yvonne; Goebel, Nancy. (2018). Bringing Women's Studies to Life: Integrating a Human Library into Augustana's Women's Studies Curriculum. *College Quarterly*, 21(3). 1-18. Retrieved 21 October 2019, from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1203529.pdf>
- Human Library Organisation. (n.d.). *HUMAN LIBRARY*. Retrieved 21 October 2019, from <https://humanlibrary.org/>
- Kumar, I. R. (2018). Skillwell to Innovate Human Library is a Storehouse of Wisdom. *2018 5th International Symposium on Emerging Trends and Technologies in Libraries and Information Services (ETTLIS)*, 280-282 from <https://doi.org/10.1109/ETTLIS.2018.8485237>
- Rhodes, Ella. (2016). Human Library reveals hidden lives. *Psychologist*, 29(11): 1-2.
- Wentz, Erin. (2016). The Human Library Sharing the Community with Itself. *Public Libraries*, 51(3), 38-40.
- Yap, J. M., Labangon, D., & Cajés, M. (2017). Defining, Understanding and Promoting Cultural Diversity Through the Human Library Program. *Pakistan Journal of Information Management & Libraries*, 19, 1-12.